

Nr 528

Av herr **Andersson, Alvar, m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition angående eftergifter beträffande ränta och amortering å vissa bostadsbyggnadslån.*

I propositionen nr 194 föreslås med anledning av det höjda ränteläget att riksdagen skall dels bemyndiga Kungl. Maj:t att meddela bestämmelser angående ränteeftergifter i fråga om vissa bostadsbyggnadslån i vidgad omfattning mot vad nu gäller, dels ock till kapitalmedelsförluster och ränteeftergifter å samma bostadsbyggnadslån för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 25 miljoner kronor i stället för i statsverkspropositionen föreslagna 20 miljoner kronor.

Om staten dels bestrider den del av räntekostnaden å bottenlån, som överstiger 3 procent av lånet, dels tillhandahåller toppkredit i form av tertiärlån och egnahemslån mot 3 procents ränta, kommer staten att svara för minst en tredjedel av räntekostnaderna å de räntebärande bostadslånen. Därtill kommer de förmåner, som från staten utgår i form av räntefria stående lån, familjebostads- och bränslebidrag samt annat bostads-socialt stöd. Detta synes icke kunna vara en tillfredsställande ordning.

I årets statsverksproposition har föreslagits vissa åtgärder, som syftar till avveckling stegvis av bostadssubventionerna. Sålunda föreslås minskning av det s. k. kvm-bidraget liksom av den räntefria stående delen av egnahemslånen. Man måste då ställa sig ytterligt tveksam inför det i den föreliggande propositionen framlagda förslaget om en väsentlig höjning av räntesubventionerna.

Även om våra bostadskostnader kan sägas vara höga, synes deras relativa andel av det svenska folkets inkomster nu vara mindre än för några år sedan. Då årets löneökningar för flertalet grupper varit av betydande storleksordning, synes även detta motivera att den höjning av bostadskostnaderna, som föranletts av räntehöjningen, åtminstone i väsentlig mån får betalas av vederbörande hyresgäst eller egnahemsägare själv. Visserligen finns det vissa personer, som ej fått någon inkomstförbättring. I stort sett torde detta dock inte medföra något besvärligare problem. Om räntehöjningen i det stora hela finge slå igenom på bostadsmarknaden, skulle detta utgöra ett väsentligt bidrag till stävjande av inflationstendenserna. Men om staten i stället subventionerar bort räntestegringen, kommer de ökade inkomsterna att i större omfattning direkt kastas ut i marknaden och på så sätt bl. a. kunna leda till en ökad import och försämring av vår handelsbalans.

Då det gäller flerfamiljshusen, blir ju räntesubventioneringen helt generell och tar alltså ingen som helst hänsyn till hyresgästernas förmåga att själva betala hyran. Vad egnahemmen beträffar, sker dock en viss behovsprövning på så sätt, att endast den egnahemsägare, som har räntebärande del av egnahemslån, kan få räntesubvention å bottenlånet, medan den som själv kunnat prestera så stor insats, att han endast har räntefri stående del av egnahemslån ovanpå bottenlånet, ej får någon räntesubvention å detsamma. Det synes ej i längden vara en framkomlig väg att på bostadspolitikens område undan för undan utbygga de generella subventionerna. Det kan också ifrågasättas om icke dessa subventioner haft den verkan, att såväl byggnadsarbetare som tillverkare av byggnadsmaterial lättare kunnat få upp löner och priser än andra arbetar- och företagargrupper.

Det är givetvis omöjligt att här diskutera, hur länge den nu företagna räntehöjningen kommer att bestå. Det torde dock vara realistiskt att för viss tid framåt räkna med ett något högre ränteläge än det som vi hade före höjningen. Att för bostadsfastigheterna en stabil räntenivå är till största fördel, torde inte kunna bestridas. Men det synes starkt kunna ifrågasättas, om ej denna borde fastställas till 4 procent i stället för 3 procent för primärlån och den statliga subventionen alltså skulle tillämpas endast för den del av räntekostnaderna, som överstiger 4 procent å primärlån och egnahemslån, och motsvarande högre gräns för sekundärlån. Det synes oss som om Kungl. Maj:t borde överväga att framlägga förslag i detta syfte till nästa års riksdag.

Vad gäller hemställandena i den föreliggande propositionen nr 194, skulle de endast i mindre utsträckning få ekonomiska verkningar i form av ökade anslag för nästa budgetår. Principiellt medför de dock verkningar av väsentligt större betydelse, och ekonomiskt skulle de, såsom framgår av propositionen, kunna leda till väsentligt höjda anslagsäskanden i framtiden. Såsom vi ovan framhållit, bör den nu företagna räntehöjningen i det stora hela få slå igenom på bostadsmarknaden. Förslagsanslaget till kapitalmedelsförluster och ränteeftergifter bör därför i enlighet med vad som föreslagits i statsverkspropositionen utgå med 20 milj. kronor för budgetåret 1955/56.

Med stöd av det ovan anförda får vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta avslå propositionen nr 194 samt även beakta vad i motionen i övrigt har anförts.

Stockholm den 6 maj 1955

Alvar Andersson

G. Elofsson

Theodor Johansson

i Vä
